

“RESURRECCION MARIA DE AZKUE” sariak

Bilbao Bizkaia Kutxa - Euskaltzaindia

Bilbo, 1993-01-30

Jose Antonio Arana Martija

Bilbon, 1993.eko urtarrilaren 30ean, Bilbao Bizkaia Kutxaren Elkanoko Kultur Aretoan banatu ziren 1992ko Resurrección M.ª de Azkue izeneko narratiba eta olerki sariak, aipatu erakundeak eta Euskaltzaindiak urtero ematen dituenak. Mahaian zeuden Daniel Soloaga jauna BBK ordezkatzeko eta Euskaltzaindiaren izenean Jose Antonio Arana Martija euskaltzaina, Jose Luis Lizundia, idazkariordea eta Juan Luis Goikoetxea, epaimahaikoen izenean. 1991ko sariak argitaratzen dituen liburu ederra, Tamayo jaunak irudiz apaindua ere aurkeztu zen ekintza berean.

Ezkerretatik eskumatara:

Jose Antonio Arana Martija euskaltzain osoa, Daniel Soloaga Bilbao Bizkaia Kutxako Kultura Sailekoa eta Juan Luis Goikoetxea Arrieta “Resurreccion Maria Azkue” Sariko epaimahaikoa eta euskaltzain urgazlea.

Saria jasotzen duena: Aitor Sarriegi.

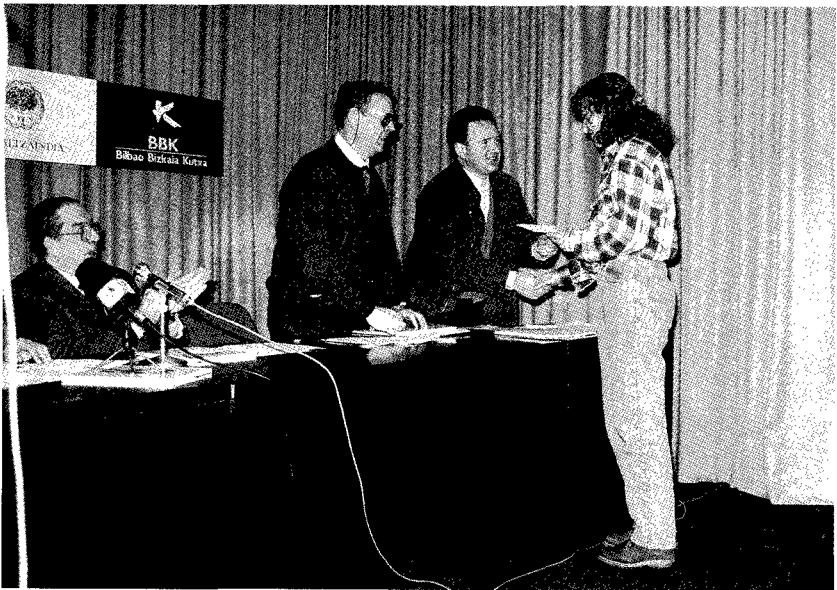
Sari hauek 1986an sortu zituela Bilbo Aurrezki Kutxak esan zuen hasierako hitzetan Arana Martija jaunak eta azken bi urteotan, kutxa hori Bizkaiko Aurrezki Kutxarekin bat egin denetik, Bilbao Bizkaia Kutxak jarraitzen duela Euskaltzaindiarekin batera ematen adierazi zuen. Haur eta gazteek euskaraz idatz zezaten hainbat arduratu zen Azkue jauna, bai Jardinesko Ikastetxean baita Bizkaiko Institutuan ere, nola poztuko zen 174 lan aurkeztu direla ikusteaz azpimarratu zuen euskaltzainak. Azkuek berak ere ipuinak idatzi zituela eta *Euskalzale* eta *Ibaizabal* aldizkarietan idazleak sortzen ahalegindu zela aretoan zeuden entzule ugariari adierazi zien.

Jon Otaegi Otaegi, Xabier Altzibar Aretxabaleta eta Juan Luis Goikoetxea Arrieta jaunek osotutako epaimahaikoek erabakitako sariak iragarri zituen Jose Luis Lizundia idazkariordeak eta banan-banan eman zitzaizen irabazleei:

1979/1982. urteetan jaiotakoak

NARRATIBA

1.º Saria: Maia Duguine	Lana: "Amets eta negar"
2.º Saria: Haritz Urizabarrena	Lana: "Halako batean"
3.º Saria: Nagore Amondarain	Lana: "Hosto baten pentsakizunak"

Ezkerretatik eskubitara:

Jose Antonio Arana Martija euskaltzain osoa, Daniel Soloaga Bilbao Bizkaia Kutxako Kultura Sailekoa eta Juan Luis Goikoetxea Arrieta "*Resurreccion Maria Azkue*" Sariko epaimahaikoa eta euskaltzain urgazlea.

Saria jasotzen duena: Olatz Merkader.

OLERKIA

1.º Saria: Beñat Ugartetxea	Lana: “Ikasturtea”
2.º Saria: Unai Goti	Lana: “Akanpada”
3.º Saria: Eñaut Ibarra	Lana: “Janariak”

1975/1978 urteetan jaiotakoak

NARRATIBA

1.º Saria: Erika Usabarrena	Lana: “Love Story”
2.º Saria: Aitor Sarriegi	Lana: “Zuhaitz bat, Herri bat”
3.º Saria: Olatz Merkader	Lana: “High on this Word”

OLERKIA

1.º Saria: Iñaki Azurmendi	Lana: “Hizki ttipien harmonia”
2.º Saria: Olatz Merkader	Lana: “Prometeo eta ni”
3.º Saria: Aitor Sarriegi	Lana: “Hautsak jan naute”

Saridunak zein ikastetxetatik zetozen ere aipatu zen eta bultzatzaile eta laguntzaile izan dituzten maisuak ere, aipamen berezia Patxi Ezkiaga, Donostiako La Salle-ko irakaslearentzat izan zelarik

Bilbao Bizkaia Kutzak 1991.urteko saridunen lanekin argitaratu duen liburu ederra aurkeztu zuen Juan Luis Goikoetxeak, saritutako lan batzuen zati batzuk irakurriz. Saridunekin argazkiak egin ondoren, *Globo gorria* filmea eman zen. Eta honekin bukatu zen eginkizuna.

**BILBAO BIZKAIA KUTXAK-EUSKALTZAINDIAK
“RESURRECCION MARIA AZKUE” SARIAK BANATZEAN**

Bilbo, 1994.02.18

*Manfred Nolte Aramburu,
zuzendari orokorra/director general*

Egun on Jaun-Andre guztioi:

Kezkaten gaitu aspaldian ikusten dugun euskal egoera literarioak, batez ere bere sorkuntzak. Arrazoiak bilatzerakoan zaila iruditzen zaigu egoera ekonomikoari errua botatzea, inoiz baino hobea delako, euskal sorkuntza artistikoak indartzeko.

Beharbada, astiro-astiro irakurle kopurua gutxitzea, baita telebista eta diska-rem eragina ere izan dira arrazoi batzuk arazo honetan.

Hau berreskuratzeko, irakurketa eskaintzak eta literatur sorketak bultzatu behar dira.

Horrexegatik Bilbao Bizkaia Kutxak, Euskaltzaindiaren laguntza ezin egokia-gorekin, Resurrección María de Azkue ipuin eta bertsoen sariketarako deialdia egin du. Honekin, ume-umetatik biztu nahi da, sorkuntza literarioarako hazia, idazle handiak sortzeko.

Sari hauek dakarten aberastasuna, hasiera bat baino ez da etorkizunerako.

Hemen esandako guztionek, bultzatzen du Bilbao Bizkaia Kutxa ildo beretik jarraitzera.

Eskerrik asko.

R.M.AZKUE SARIKETAKO IDAZLANEN ARGITALPENA

Bilbao, 1994.02.18

Juan Luis Goikoetxea Arrieta

1. Liburuaren aurkezpena

1994.eko otsailaren 18an, ostiralez, eguerdiko 13ean aurkeztu zen jendarean *Ipuinak eta Bertsok* deritzan liburua, 1992.urteko idazlanek osatzen dutena.

Mahaian, Malfred Nolte Aramburu Bilbao Bizkaia Kutzako zuzendari orokorrekin batera, Jean Haritschelhar euskaltzainburua eta Juan Luis Goikoetxea zeuden. Areto bete-betean, Juan Mari Lekuonaz gain Euskaltzaindiko literatura batzordekideak ziren. Guztiori antolatzen, sariketako eragile diren Leopoldo Zugaza eta Daniel Soloaga kutzakoak.

Ale hau, BBRk delakoak argitaratutako Azkuen sarien artean bigarrena da. Mila ale dira argitaratuak. Zabalketa biblioteka, ikastola zein eskoletan egiten da, batez ere, baina liburutegietan ere salduz.

A Saileko -13 urterarteko- hiru ipuin eta beste hainbeste bertso argitaratu dira. Bn,-13tik 17rartekoetan-, berdin, hiru eta hiru. Liburuak, 51 orrialde eta gentileziazkoa dauzka. Azal gogorra, "guaflex" sendoa, kartoiduna eta lau tintara burutu ostean glasofonatua. Offset delakoan inprimatua. Papera, Ibiza, 800-900 gramo m2; glasofonatua. Offset "hegur kolorekoa" 90 gramo. m2 delakoan inprimatua. Tolestatua eta hariz josia. Amaierako ekoizkina: 175 x 210 mm. (1)

Aise frogatu ahalko duzun legez, liburuaren muina txukun bezain zuzen dator. Gaizki ulertze penagarriaren ondorioz hutsegite batzuk ere bai.

Guk zuzentzerakoan errespetatu egin ditugu euskalkiak, muga ezartzea hain erraza izan ez arren. Ikaslearen adina ez dugu ahaztu. Ondorioz, ez gara zuzentasuna kontuan hartzetik urrun abiatu; koherentzia-kohesioetan ez gara sartu gehiegi. Erderekin ere, onar dezagun, indar handia dute egungo euskara moldean. Adina dutela badakigu euskara askoz sakonago ezagutzeko. Badakigu, forma, iraunkortasunean mantentzen dadin egina dela eta bere tasuna galdu egingo lukeela, ordena, egitura eta abar aldatuta.

(1) Rikardo Badiolak eskaintako informazio teknikoa.

2. Ume eta gazteak BBKn idazle

Haur euskaldunek betirik entzun izan dituzte sutondoko ipuinak nahiz oheburukoak. Gainontzeko hizkuntzetakoen antzera, irakurri ere bai, XX.mendeko hirugarren hamarkadatik aurrera, behintzat. Zorionerako, mendea atso edo aguretu zaigunean, gazteria bera da idazle eta, gutxi balitz, idazlan argitaratuen jabe. Bai BBKk zein Euskaltzaindiak merezi dute R.M. Azkue sarien kudeatze eta finantzatzeagatik euskaldunon eskerrona. Alegeratzekoa da burmuinetan txanponak eta txantelak darabiltzatenek haur liburua kultura ondasuntzat baloratzea; liburutan dirua xahutzea zeregin probetxuzkotzat ikustea. Badirudi, Kutxa honetako arduradunek eurenganatu gura duten gizarteak, irakurketa ontzat daukanez, ume zein gazteei liburuak eskuratzea baloratu egiten duela.

Olatz

Ekaitz

Olatz Itzkader.

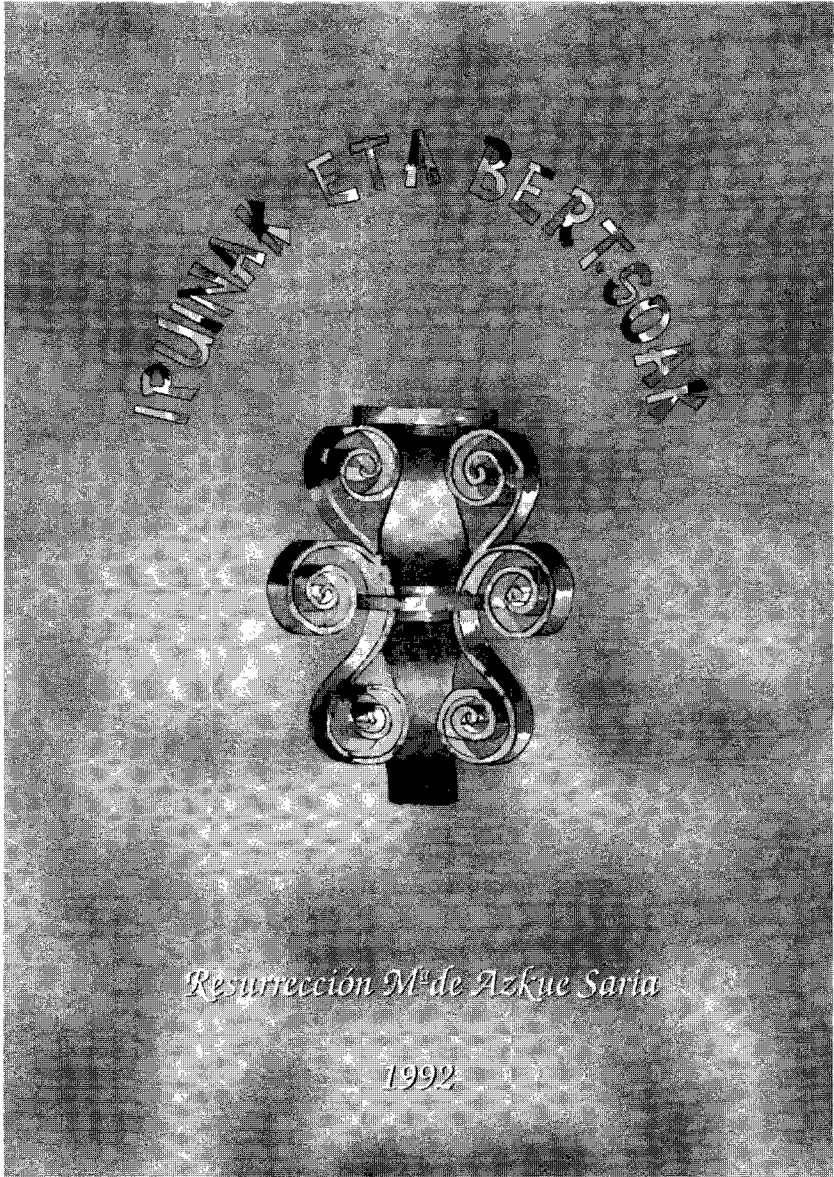
Ekaitz Goikoetxea

Pujana

Inti Etxebarria

Argia Pujana

~~Haritz~~
Haritz Urizarbatrena

Hainbeste kolore, horrenbesteko papera edo azalezta durako liburu ederra argitaratzea ere ez dago, gaur egun, edozein argitaletxeren esku. “Kolorea sartzeak dakartzan gastuak estali ahal izateko bost mila ale bota behar direlako, gutxienez, eta, gaur egun, kopuru horietara iristea ezinezkoa zaigunez, zuri-beltzean apaindu behar izaten ditugu gure liburuak,..., edo bestela, kolorezkorik irakurri nahi badugu, itzulpenetara jo” (2). Horrez gainera, liburua luxuzkoa denez, bizi dugun krisiak gutxitu egin du kontsumoa.

3. Liburuaren barrua

Ikasgelako mahai deserosoetan baino egokera atseginagoan irakurtzeko liburua dukezu hau; aratinez zein ahozpe, baina etzanik; txarrean ere besaulki apatzean.

Bill, Billy eta Patxik 11. orrialderako hunkitu zaituzte. Negar eragiteraino hunkitu. Bidera datorkizu A. Puskinek esaten zuena: “Desegin gaitezen negar zotinka fikzioaren aurrean”.

“Halako batean, haitzetara igotzeko ahaleginak egiten hasiko zara. Entxaladako letxugetan aurkitzen diren barraskilo mukitsu haien larrua bera baino irristakorrago zegoen haitzera. Zirkuetako ekilibristen antzera ibiliko zara erori beharrean”. Jadanik, bazabiltza 13.ean. Aurreko leiho zoragarriak mesozoikoa dakarkizu gogora.

Hosto baten pentsakizunak zenekoan, “Mundu hau aldrebeskeriaz betea dago, eta Jaunak gizonei lurreko agintea uztean gaizki egin zuela pentsatzen dut” 19.ean diharduzula, hamairu urtez azaleratutako pentsamendu sakonagaz egin duzu topo. Ez zaizu, hain sustraitua izan arren, ulergaitz gertatzen ume-bardingo horren testua, ezen, betirik jabetu dira haurrek euren burua gainditzen zuten liburuez, nahiz eta edukin konplexu eta unibertsaleko izan: Swift-en *Gulliver-en bidaiak*; De Foe-ren *Robinson Krusoe* edo Rabelais-en “Gargantua eta Pantagruel” dira adibide garbi.

20.ean zoazela, olerkitzat baino bertsoztat hartzen duzun estrofaren aldamean, Alberto Rementeriarren pinturak erakartzen zaitu. “Ikasturtea”:

“Andereñoak begiratzen nau
barrezka nagoanean,
sekula ez dit hark begiratu
txintxo-lasai naizenean;
horrexegatik egon behar dut
sarri askotan kalean,
okerrena da aita ta ama
konturatzen direnean”.

“Afizio kontuak”, eta 23.era ailegatua zara.

(2) Xabier Mendiguren. *Hegats* 9, 57-58 orr. 1994.

“Bertsolari izateak
ditu zenbait zio,
lehenengo hartarako
jaio eta balio.
Lopategi maisuak
horrelaxe dio:
Oraindik ez ninteke
nire buruz fido”.

Lopategi irakurtzen duzularik, BBKko izkribuzko lan guzti hauen back-grounda osatzen duten irakasleek mereziko luketen aipamen publikoaz oroitzen zara.

Janariak izeneko bertso sorta idatzi duena ere markinarra da Mogel eta Fray Bartolome Madariagaren moduan.

Umeak orain hartzen
dabiltza papilla.
Hori beraientzako
dala marabilla.
Janari hori gustatzen
zaie eurei pilla,
ahora sartzeko ta
beteteko zila.

Heldu zara, irakurle, “Love Story”ra.17 urte, aizu! Gradu bat gehiagoko mendian gora zoaz. Bada gairik, honaez gero, testu-iruzkinerako lain. “Kaleko iluntasunak irentsi nau. Behin eta berriro itzuli ditut begiak ospitaleko bere gelara. Gero eta urrutiago argia; gero eta kaskarragoa gau oskarbian. Adurraren izar guztien iseka...”, with the first hallo, you gave a meaning to this empty world of mine... Negar zotinak ito zidan maitasun istorio posiblearen doinua”.

“Zuhaitz bat, herri bat”. Metafora luzea, Euskal Herriaren alegoria. “Bazen zelai berde bat non zuhaitz sendo bat zegoen. Tximista batek ere botako ez zuela zirudien zuhaitz bat, zeinak bere inguruan zuhaitz txikiagoak zituen. Haritz zaharra babestuko zuten zuhaitz txikiak... Eta eguzkia irtetzen zen Ekialdetik eta ezkutatzen zen Mendebaldean; eta sortzen zen Sortaldetik eta sartzen zen Sartaldean”.

“High on this world”. Ingelesa berez-berez darabilte idazle trilingue hauek. 40.ean zoazela ez dakizu beronen idazlea, Olatz Merkader, gero ere, “Prometeo eta ni” deritzanean topatuko duzula, Aitor Sarriegi ere aurkitu duzun moduan. Zeinak gogora dakarkizun Arkaitz Cano —orain profesioaletara igona— orrialdeok orbizten aritutakoa dela. Geroak poza damaizu, behingoz bederen!

* * *

“Hizki ttipien harmonia”. Hemen bertsolari baino poeta berria azaltzen zaizu; Erroma eta Greziaraino joaten dakiena, Minerva artista askoren inspirazio iturri izanarengana.

“Prometeo eta ni”. “Sisifo eta ni”. Begietarako idatzia; entzutearekin behar hainbat antzematen ez dena; prosa nahiz poesiarekin ausartzen den Olatz Mer-kaderrena.

“Hautsak jan hau”. “Baina barkatzen diagu, hoa lasai; berriz ere kopiatuko diat azterketa. Arazoei buruz hitz egingo diagu. Elkartuko gaituk hutsegín ezín den zítan”.

Heldu haiz liburuan zeharko txangoaren lurmuturrera neurekin batera. Ikusi dukezu nola ez duten gazteek errelato edolkuraturik nahi. Zelan gazteak, asaska dadin, behar-beharrezkoa duen kontaketetako egoera bortitzen eragina. Aristotelesekin zioen funtzio katartikoa bete dezan.

“Egia edo guzurra, begi bien artean sudurra”.